

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Europolis
Knjiga 5

PARTIZANSKA KNJIGA

Naslov originala
Marie Redonnet
Silsie

© Éditions Gallimard, Paris, 1990.

© za srpsko izdanje Partizanska knjiga, 2022.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Urednici
Srđan Srđić
Vladimir Arsenić

Mari Redone

Silsi

Priča

S francuskog prevela Zorana Rackov

Kikinda, 2022.

Šta ćeš reći kad ugledaš taj orman pun haljina?

Franc Kafka, *Zamak*, poglavlje XX

1.

Ima tek godinu dana kako je Silsi umrla.

Pronašli su je mrtvu u uvali, u zarđaloj kabini starog broda. Patolog me nije pustio da je vidim zato što je bila u neopisivom stanju. Uradio je autopsiju. Direktorica učeničkog doma nije mi nikad saopštila rezultate.

Nisam znala da je Silsi provodila noći u zarđaloj kabini starog broda. Učenički dom zabranjuje noćne izlaske. Silsi je prekršila zabranu. Volela je da se ogлуši o pravila. Mora da je, u kabini starog broda, maštala da je već na putu za Novi kontinent. Želela je prebrzo da ode. A ipak, znala je da je primorska pešačka staza, koja vodi do uvale, noću slabo posećena zbog skitnica što se tamo okupljaju. Ponašala se kao da opasnost ne postoji. Od toga je umrla.

Tek što sam dobila nameštenje u školi u Dolmsu. To je baš posao koji sam želela. Silsi je napisala *Dolms* velikim slovima na prvoj stranici sveske poezije u koju nije prepisala nijednu pesmu. Dolms je ime Silsine zemlje.

Kad sam pregledala listu upražnjenih radnih mesta za posao učiteljice na zameni i videla Dolms,

nisam se dvoumila. Zatražila sam Dolms. To je jedino ime neke zemlje koje mi nije strano, pošto je napisano na Silsinoj svesci poezije. Biće to moj prvi posao. Učiteljica na zameni, upravo takva je moja situacija.

Silsi i ja smo se upoznale u učeničkom domu u Sijanu gde smo odrasle a da se nikad nismo rastajale. Bile smo istih godina i nosile isto ime. To poklapanje nas je učinilo nerazdvojnim. Čekale smo punoletstvo da možemo da odemo na Novi kontinent. Nedeljom bismo odlazile da gledamo kako isplovljava „Providans”, brod koji povezuje Sijan i Novi kontinent. Na taj brod ćemo se ukrcati kad budemo napunile dvadeset jednu godinu. Šta drugo da radiš u Sijanu, govorila je Silsi, nego da se ukrcaš na „Providans”? U iščekivanju našeg putovanja, naučile smo jezik kojim se govori na Novom kontinentu. To je bio jedini jezik kojim smo se među sobom služile.

Otkad je Silsi umrla, ništa mi ne znači to što znam jezik Novog kontinenta kad nemam s kim na tom jeziku da porazgovaram. Kao da je Silsina smrt značila da Novi kontinent više ne postoji.

Tek što sam napunila dvadeset jednu godinu.

Nakon Silsine smrti direktorica učeničkog doma rekla mi je da sam kao stvorena za poziv učiteljice. Nisam se protivila njenoj volji. Ne znam šta znači imati volju.

Silsi je umrla a da za sobom nije ostavila ništa do jedne sveske poezije bez ijedne upisane pesme, na čijoj

je prvoj stranici bila ispisana samo reč *Dolms*. Ništa nije znala o Dolmsu, sem da je to njena zemlja. Dolms je veoma udaljen od Sijana.

Otišla sam u turističku agenciju po svoju voznu kartu. Na vratima agencije pisalo je: *more i kopno, sve destinacije*. Trebalo je da u toj agenciji Silsi i ja kupimo od uštedevine karte za brod. Moja karta za Dolms je besplatna, jer je ovo moje prvo zaposlenje.

Putuje se dva dana. Sijan, koji se nalazi na krajnjem zapadu, ispučeni je deo kontinenta i okrenut k Novom kontinentu. Još uvek sam pamtila strane sveta iz geografije. Ići ću prvi put s krajnjeg zapada na istok. Na istok iskošenih kontura.

Presedam u Teksu. Teks se nalazi tačno na polovini puta. U turističkoj agenciji su mi uručili mapu železničke mreže. Teks je jedini železnički čvor na čitavoj mapi. Tu ću provesti noć. Voz za Dolms u koji presedam polazi tek sledećeg jutra. Biće ovo moja prva noć van Sijana. Moja vozna karta važi samo u jednom smeru. Karta je crvene boje i u gornjem delu je ispisano: Sijan–Dolms preko Teksa.

Stavila sam kartu u džepić koji mi je gospođa Elna, žena zadužena za održavanje rublja u učeničkom domu, urgentno za put našila na pantalone sa elastičnom trakom oko stopala. Staviću sva dokumenta za put u unutrašnji džepić, da ih ne izgubim ili da mi ih ne ukradu. Nosim lična dokumenta, izvod iz knjige rođenih, pismo o mom

postavljenju, diplomu za mesto učiteljice, lekarsko uverenje da sam zdrava i koverat u koji smo Silsi i ja odlagale ušteđevinu. Pošto je Silsi umrla, koverat je sad moj. Bez mojih dokumenata ne bi bilo dokaza da su me imenovali za učiteljicu u Dolmsu.

Kofer mi je već spreman. Veoma je lak. Ne posedujem ništa, sve pripada učeničkom domu. Nosim samo lično rublje na kom je gospođa Elna svojeručno izvezla moje ime. Bolje žene za održavanje rublja od nje nema. Kompletnu devojačku spremu dala mi je gospođa Elna kao oproštajni poklon. Otkad je Silsi umrla, provodila je svaku nedelju u vezu moje devojačke spreme. Nije želela da pođem na put bez ičega. Ne znam kako da joj zahvalim. Nemam ništa da joj ostavim za uspomenu. Devojačka sprema je jedna divota, samo fini vez isprepleten poput girlandi. Sve sam presavila i pažljivo stavila u svileni papir.

Ostavljam odeću, domsku uniformu i nedeljnu haljinu, u ormanu. Nisu pohabane. Reklo bi se da ne mogu da se pohabaju.

Ništa ne mogu da zamerim učeničkom domu u Sijanu. Tamo sam naučila sve što je potrebno da se zna pre odlaska. Direktorica kaže da imaš veliku prednost u životu ako si bio njihov štíćenik. Ona svuda vidi prednosti kad je njen učenički dom u pitanju.

Otkad sam postala učiteljica i dobila prvo zaposlenje u Dolmsu, nisam više štíćenica doma. Nisam

želela da konkurišem za stalno zaposlenje. Nisam se čak ni prijavila. Nemam ništa stalno.

Odlazim u pantalonama sa elastičnom trakom oko stopala i u zimskoj jakni. To je moja odeća za skijanje. Nisam je još nikad obukla. U učeničkom domu smo imali odeću za skijanje za slučaj da padne sneg. Ali nikada nije palo dovoljno snega, previše smo na zapadu. Moja zimska jakna je štepana. Ne zaboravljam da je Dolms planinski grad. Kupiću u Dolmsu novu garderobu.

Čini mi se kao da odlazim na dugo putovanje, iako odlazim samo na svoje prvo zaposlenje. Otišla sam da se pozdravim s gospođom Elnom. Otkad sam u učeničkom domu, neprestano se brinula o meni.

Podesila sam zvono na budilniku. Ne uspevam da zaspim pri pomisli da sutra odlazim tako rano i napuštam učenički dom. Ovo je moja poslednja noć u Sijanu. Ne sećam se nijedne noći. Noć u Sijanu pripadala je Silsi, ne meni.